

รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS AFFECTING
THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN THE NORTHEAST

ปาริชาติ สิปันธุ์บุญ, วลัยนิกา ฉลากบาง, เอกลักษณ์ เพียสา

Parichat Sripunthabun, Wannika Chalabang, Akkaluck Pheasa

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: parichat.sip@obec.moe.go.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 2. ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 550 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1. แบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร 2) บรรยากาศและวัฒนธรรม 3) วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ 4) การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู และ 5) โครงสร้างโรงเรียน 2. แบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 116.88, df = 97, p-value = 0.08, χ^2/df = 1.20, RMSEA = 0.01, GFI = 0.98, AGFI = 0.94 โดยการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากโครงสร้างโรงเรียน ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยผ่านตัวแปรโครงสร้างโรงเรียน และได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

* Received December 21, 2021; Revised February 3, 2022; Accepted February 18, 2022

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research article aimed to: 1. Investigate the linear structural relationship patterns of factors influencing the formation of professional learning communities in secondary schools. 2. Examine the alignment between the linear structural relationship patterns of factors affecting the formation of professional learning communities in secondary schools and the empirical data. This mixed-method research utilized surveys as data collection tools with a sample group consisting of 550 school administrators and teachers from secondary schools. Data analysis was carried out using mean, standard deviation, and structural equation modeling. The research findings indicated: 1. The linear structural relationship patterns of factors influencing the formation of professional learning communities in schools consist of five factors: 1) leadership readiness for change by administrators, 2) organizational culture and climate, 3) vision, mission, and strategy alignment, 4) recognition of teacher collaborative abilities, and 5) school structure. 2. The developed model is consistent with the empirical data, with a Chi-square value of 116.88, $df = 97$, $p\text{-value} = 0.08$, $\chi^2/df = 1.20$, RMSEA = 0.01, GFI = 0.98, and AGFI = 0.94. The professional learning community formation in schools is directly influenced by the school structure, indirectly influenced by the variable of leadership readiness for change by administrators through the school structure and has the highest overall influence from the variable of leadership readiness for change by administrators.

Keywords: linear structural relationship, professional learning community, professional learning community formation

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก 20 ปี โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาวโดยเฉพาะการพัฒนาคน (สทศ แก้วยัง, 2561) และเป็นการเตรียมความพร้อมรับ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ตลอดจนบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษา นั่นคือการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีการรวมกลุ่มกันของบุคคลภายใต้บรรทัดฐาน ความเชื่อและค่านิยมเฉพาะทางวิชาชีพของตนซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของชุมชนหรือที่เรียกว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities: PLC) แนวคิดการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อนำมาปรับให้เหมาะสมและประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาได้ เช่น ปัญหาการจัดการสอนของครูส่วนใหญ่ที่ใช้การสอนแบบบรรยายตามตำราเพื่อให้นักเรียนท่องจำและฝึกทักษะบางอย่างเพื่อการสอบแบบปรนัยตามมาตรฐานเดียวกัน ความรู้และทักษะการสอนของครูยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสื่อสารเพื่อร่วมกันพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตอบสนองเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาไทยตามกรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กวิสรา ชื่นอรุณ, 2560)

ดังนั้นการมี ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้หรือ The Learning School โดยชุมชนทางวิชาชีพ (Professional Community) ในโรงเรียนเป็นเวทีที่มีบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้สำหรับสมาชิกทุกคนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน รวมทั้งการสร้างความรู้ใหม่ และนวัตกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ อีกทั้งช่วยสร้างพลังขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามเจตจำนงค์ของการปฏิรูปการศึกษา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2556) ทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC มีมาอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับ PLC ยังไม่แพร่หลายด้วยบริบทของประเทศไทย ไม่ได้มุ่งนำเสนอความสมบูรณ์ของต้นแบบ PLC ภายใต้ความแตกต่างด้านบริหารจัดการของแต่ละโรงเรียน ทำให้โรงเรียนต่าง ๆ มีการขับเคลื่อน PLC แบบลองผิดลองถูก โดยยึดแนวนโยบายการพัฒนาวิชาชีพครูแบบมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญส่งผลให้ PLC ตามบริบทโรงเรียนในประเทศไทยยังคงอยู่ในระยะการเติบโตด้วยการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยภายในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อสร้างความเข้าใจและทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยภายในสถานศึกษา โดยพัฒนารูปแบบจากทฤษฎีไปสู่การสร้างรูปแบบแสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติงาน การจัดการเรียนรู้ร่วมกันที่ก่อให้เกิดพลังความมุ่งมั่นในการทำงานโดยมีเป้าหมาย

ร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 48,712 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 936 คน และครูผู้สอน 47,776 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, เว็บไซต์) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับจำนวนตัวแปรเป็น 20 ต่อ 1 หน่วย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 25 ตัว ดังนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 500 คน และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้ขนาด กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 550 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 275 คน และครูผู้สอน 275 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interview) ที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ตัวแปรและองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และประสานศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานวิจัยของสำนักงานฯ เพื่อส่งต่อ QR Code หรือ link ของแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำเสนอค่าสถิติ บรรยายด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร บรรยายภาพ และวัฒนธรรม วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู โครงสร้างโรงเรียนและการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการศึกษาโรงเรียนต้นแบบการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1.1 การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย การมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสนับสนุนการเป็นผู้นำร่วมกัน การมีสภาพการณ์ที่สนับสนุน การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร และการเป็นทีมร่วมแรงร่วมใจ

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล บรรยายภาพและวัฒนธรรม ได้แก่ ความอบอุ่นและการสนับสนุน มาตรฐานการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำงาน การยอมรับนับถือ การมีเป้าหมายร่วมกัน การติดต่อสื่อสารที่ดี และการไว้วางใจกัน และโครงสร้างโรงเรียน ได้แก่ สายการบังคับบัญชา การกำหนดกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติ การมอบหมายงาน และการกระจายอำนาจ

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัย นำเสนอผลการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

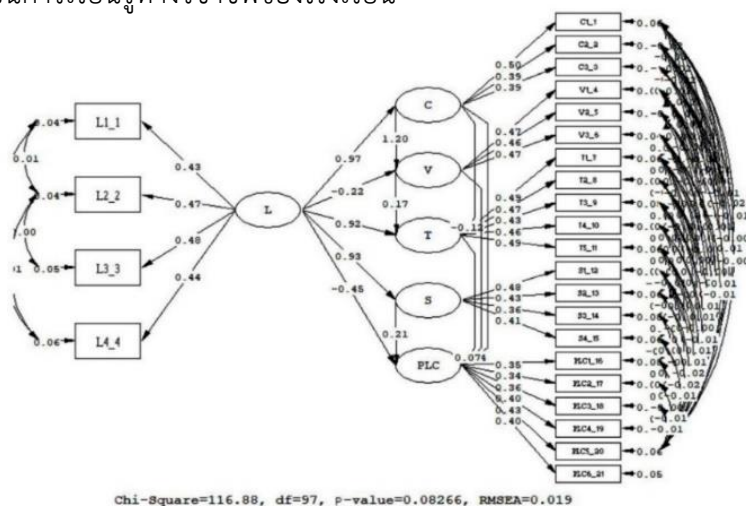
2.1 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน
ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของโรงเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร	4.58	0.47	มากที่สุด
บรรยากาศและวัฒนธรรม	4.56	0.44	มากที่สุด
วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์	4.57	0.48	มากที่สุด
การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู	4.56	0.48	มากที่สุด
โครงสร้างโรงเรียน	4.64	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โครงสร้าง
โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร วิสัยทัศน์
พันธกิจและยุทธศาสตร์และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนบรรยากาศและวัฒนธรรมและ
การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครูมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อ
การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็น
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

ตารางที่ 2 ค่าสถิติวัดความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนี	ระดับการยอมรับ	ค่าสถิติที่ได้	ผลการพิจารณา
1. ค่าไค-สแควร์ (Chi-square)	p-value > .05	$\chi^2=116.88$, p=0.08	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df)	< 2.00	1.20	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า GFI	> 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า AGFI	> 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า RMSEA	< 0.08	0.01	ผ่านเกณฑ์

*p<.05, **p<.01

จากภาพที่ 1 และตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 116.88 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 97 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.08 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.20 ค่า RMSEA=0.01 ค่า GFI=0.98 ค่า AGFI=0.94 เป็นค่าเข้าใกล้ 1 ซึ่งเป็นค่าสูงสุด แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ดังปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของตัวแปร

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรต้น														
			ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร (L)			บรรยากาศและ วัฒนธรรม (C)			วิสัยทัศน์ พันธกิจและ ยุทธศาสตร์ (V)			การรับรู้ความสามารถ ร่วมกันของครู (T)			โครงสร้างโรงเรียน (S)		
			γ	SE	t	β	SE	t	β	SE	t	β	SE	t	β	SE	t
บรรยากาศและ วัฒนธรรม (C)	0.94	DE	0.97	0.04	25.81*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		IE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		TE	0.97	0.04	25.81*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ (V)	0.97	DE	-0.22	0.39	-0.57	1.20	0.40	2.99**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		IE	1.16	0.39	2.96**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		TE	0.94	0.04	24.38**	1.20	0.40	2.99**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การรับรู้ ความสามารถ ร่วมกันของครู (T)	0.92	DE	0.92	0.25	3.66**	0.12	0.68	0.18	0.17	0.46	0.37	-	-	-	-	-	-
		IE	0.04	0.25	0.17	0.20	0.59	0.34	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		TE	0.96	0.04	23.60**	0.08	0.15	0.56	0.17	0.46	0.37	-	-	-	-	-	-
โครงสร้างโรงเรียน (S)	0.86	DE	0.93	0.04	23.60**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		IE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		TE	0.93	0.04	23.60**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การเป็นชุมชน การเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC)	1.03	DE	-0.45	1.79	-0.25	3.05	4.88	0.62	-1.94	3.41	0.57	0.07	0.38	0.19	0.21	0.08	2.61*
		IE	1.39	1.79	0.78	-2.32	4.80	-0.48	0.01	0.10	0.13	-	-	-	-	-	-
		TE	0.94	0.05	19.82**	0.73	0.20	3.64**	-1.93	3.36	-0.57	0.07	0.38	0.19	0.21	0.08	2.61*

*p<.05 **p<.01

จากตารางที่ 3 สรุปอิทธิพลของตัวแปร ได้ดังนี้ 1) อิทธิพลทางตรง พบว่า ตัวแปรการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน (PLC) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรโครงสร้างโรงเรียนมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.21 ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยัง

พบว่าตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร (L) มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรโครงสร้างโรงเรียน (S) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.93 ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) อิทธิพลทางอ้อม พบว่า ตัวแปรการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน (PLC) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร (L) โดยผ่านตัวแปรโครงสร้างโรงเรียน (S) 3) อิทธิพลรวม พบว่า ตัวแปรการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน (PLC) ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร (L) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.94 ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรทุกตัวในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ร้อยละ 100 สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างโรงเรียน พบว่า มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างโรงเรียนด้วยการกำหนดกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีการจัดระบบการมอบหมายงานและความรับผิดชอบโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล มีการแบ่งสายบังคับบัญชาที่ชัดเจนและจัดระบบติดต่อประสานงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวกและคล่องตัว มีการกระจายอำนาจและการตัดสินใจดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายและจัดระบบการให้คุณให้โทษและความดีความชอบ นับเป็นการส่งเสริมการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษาที่ทั้งก่อให้เกิดและดำรงอยู่ของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ ลออง วัจนะสาธิตกุล (2557) ได้ศึกษาพบว่า โครงสร้างองค์การมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ นวลลออ พลรักษา (2561) กล่าวว่าโครงสร้างองค์การมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร พบว่า ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเป็นคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหาร และผู้บริหารโรงเรียนมักมีภารกิจงานสำคัญต่างๆ ค่อนข้างมาก ความสัมพันธ์ของผู้บริหารและครูค่อนข้างเป็นทางการ ทำให้บรรยากาศการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นกันเองระหว่างผู้บริหารและครูค่อนข้างมีน้อย อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามักมีการบริหารงาน มีการนิเทศ กำกับและติดตาม การปฏิบัติงานของครูตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนภายใต้มาตรฐานของแต่ละตำแหน่งและภาระงานและ

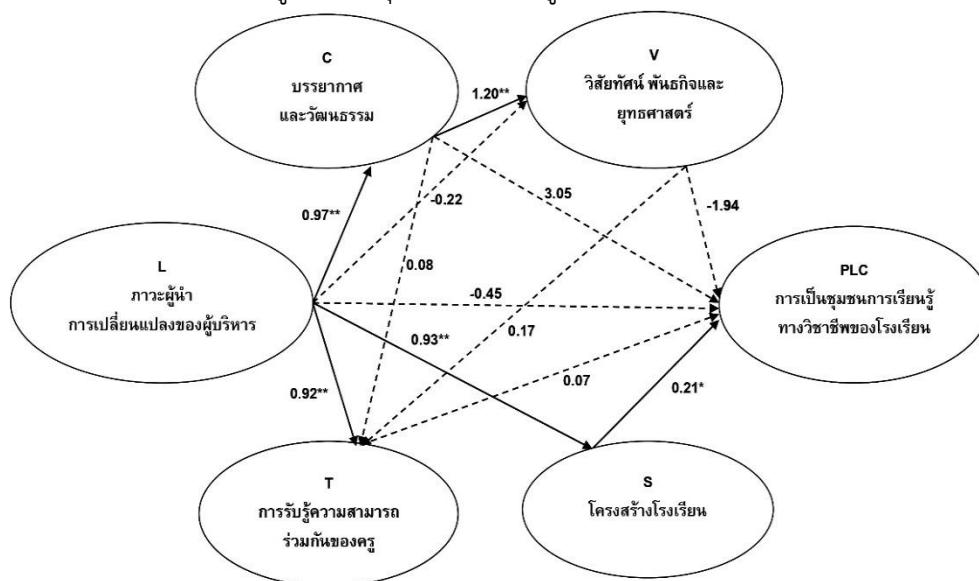

เป็นไปตามสายงานบังคับบัญชาเป็นสำคัญ ส่งผลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สอดคล้องกับ อภิสิทธิ์ อุคำ (2563) ได้ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนต่ำกว่าปัจจัยอื่นอย่างไม่มีนัยสำคัญ และผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนโดยผ่านโครงสร้างโรงเรียน สอดคล้องกับ กัญญาภักดิ์ เสงี่ยมบุญ (2555) ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยส่งผ่านปัจจัยด้านโครงสร้างที่เหมาะสม

บรรยากาศและวัฒนธรรมพบว่าไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน แต่มีอิทธิพลรวมต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับ อภิสิทธิ์ อุคำ (2563) ได้ศึกษาพบว่า บรรยากาศและวัฒนธรรมไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนแต่มีอิทธิพลรวมต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารและครูรับรู้และเข้าใจ ค่านิยมและอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประพฤติปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นระบบตามนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สอดคล้องกับแนวคิด Koontz & Weihrich (1993) สรุปว่าแนวคิดวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ และรูปแบบของพฤติกรรมในช่วงเวลาที่ยาวนาน วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่คงที่และยากที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถอ้างอิงได้จากสิ่งที่บุคลากรพูด ปฏิบัติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Davis & Newstrom (1989) สรุปว่าวัฒนธรรมองค์การเป็นกลุ่มของฐานความเชื่อ และค่านิยมร่วมของสมาชิกในองค์การและเป็นวิถีปฏิบัติของกลุ่มบุคคลเฉพาะกลุ่มซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่น นั่นหมายความว่าบรรยากาศของโรงเรียนจึงพัฒนามาจากพฤติกรรม บุคลิกภาพและสภาพแวดล้อม หรือบรรยากาศที่บุคลากรในโรงเรียนได้รับรู้ ซึ่งการรับรู้ นั้นจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในงาน ส่วนวัฒนธรรมของโรงเรียนนั้นเป็นระบบของค่านิยมที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการปฏิบัติงานจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในโรงเรียน ดังนั้นหากต้องการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแล้ว สิ่งที่โรงเรียนจะต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงก่อนอื่น คือบรรยากาศและวัฒนธรรมการทำงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนซึ่งควรมีการประเมินบรรยากาศอย่างสม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงบรรยากาศให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของโรงเรียน เพราะหากบุคคลในโรงเรียนรู้สึกพึงพอใจและเต็มใจที่จะทำงานให้กับโรงเรียนด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงแล้วย่อมส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยต่าง ๆ ส่งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปัจจัยโครงสร้างโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนโดยผ่านโครงสร้างโรงเรียน ส่วนบรรยากาศและวัฒนธรรมมีอิทธิพลรวมต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ดังนั้นการจะเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนควรร่วมกันกำหนดแนวทาง กรอบการดำเนินงาน ส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน พร้อมสนับสนุนปัจจัยอื่นที่ปัจจุบันอาจจะยังไม่ส่งผลโดยตรงต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนด้วยหลากหลายสาเหตุ บนความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำของแต่ละโรงเรียนท่ามกลางความเชื่อมั่นในความเป็น PLC กับการที่จะนำพาโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างแท้จริง ดังภาพที่ 2

Chi-Square = 116.88, df = 97, p-value = 0.08, $\chi^2/df = 1.20$, RMSEA = 0.01, GFI = 0.98, AGFI = 0.94

ภาพที่ 2 รูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารโรงเรียนและครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ บรรยากาศและวัฒนธรรม วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ และการรับรู้ความสามารถร่วมกันของครูว่าเป็นเพราะเหตุผลใด ที่ทำให้ไม่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งถัดไป

ควรศึกษาปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนตามบริบทแต่ละโรงเรียน และพัฒนาปัจจัยนั้นให้เป็นพลังเสริมที่ก่อประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กวิสรา ชื่นอรุณ. (2560). รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมการคิดโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐานสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ดุชนิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กัญญลักษณ์ เสงใจบุญ. (2555). การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ดุชนิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลลออ พลรักษา. (2561). โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล่อง วังนะสาลิกกุล. (2557). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ดุชนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
บริบทโรงเรียนในประเทศไทย (ดุขฎิณิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎิบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สหัส แก้วย้ง. (2561). การศึกษาไทย ไปถึงไหนแล้ว ?. สืบค้น 19 พฤษภาคม 2563, จาก
<https://www.kroobannok.com/85178>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
การศึกษา (Education Management Information System : EMIS). สืบค้น 15
กรกฎาคม 2564, จาก <https://data.bopp-obec.info>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). สถานะการศึกษาไทย 2561-2562 การปฏิรูป
การศึกษาในยุคดิจิทัล. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2556). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและปฏิบัติศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่
สมบูรณ์. กรุงเทพฯ: วิรัตน์เอดิเคชัน.
- อภิสิทธิ์ อุคำ. (2563). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่ง
การเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ดุขฎิณิพนธ์ปรัชญาดุษฎิบัณฑิต สาขาการบริหาร
และพัฒนาการศึกษา). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Davis, K. & Newstrom, J.W. (1989). Human Behavior at Work: Organizational
Behavior. New York: McGraw-Hill.
- Koontz, H. & Weihrich, H. (1990). *Essentials of Management*. New York: Mc Graw -
Hill Publishing Company.

